

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

Список використаних джерел:

1. Висновок № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо якості судових рішень (п.п. 34, 35, 38). URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn_11_2008.pdf
2. Афанасьєва М. В. Правова аргументація та юридичне письмо : монографія. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 124 с.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
4. Gestur Jónsson and Ragnar Halldór Hall v Iceland [gc] 68273/14 and 68271/14 (ECtHR, 22 December 2020) para 93. <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-207115>
5. Micallef v Malta 17056/06 (ECtHR, 15 January 2008) paras 44–45. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-84427>
6. Gerards J. (2022). Article 53 echr and Minimum Protection by the European Court of Human Rights, *European Convention on Human Rights Law Review*, 3(4), 451-480. DOI: <https://doi.org/10.1163/26663236-bja10053>
7. Справа «Серявін та інші проти України» (Заява № 4909/04). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_672#Text
8. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>

Ключові слова: аргумент, правова аргументація, обґрунтоване судове рішення, практика Європейського суду з прав людини.

Key words: argument, legal reasoning, reasoned court decision, practice of the European Court of Human Rights.

MISHYNA NATALIA

*National University “Odesa Law Academy”,
Professor of the Department of Constitutional Law, Doctor of Law, Professor*

AXIOLOGY OF THE IMPLEMENTATION OF EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS’ JUDGEMENTS IN UKRAINE (SUBSIDIARITY)

Nowadays the principle of subsidiarity is quite popular in Ukrainian scientific literature. In addition, it is also a popular topic for the authors of the quasi-scientific articles, which reveal the problems of the organization of public power. This provides the basis for the potential of this principle to be used to the maximum in Ukraine. Therefore, an important scientific direction is to study the content of this multifaceted principle.

At the current stage, in the Ukrainian legal literature on constitutional and administrative law, the principle of subsidiarity is mentioned in the municipal context. There were even proposals to include this principle into the text of the Constitution of Ukraine by the authors of the numerous draft laws of Ukraine on “On Amendments to the Constitution of Ukraine (Regarding Decentralization of Power)” – for example, drafts with this name reg. No. 4178a dated June 26, 2014, reg. no. 2598 dated December 13, 2019, Registry No. 2598-a dated December 27, 2019 etc.

Incidentally, it hardly makes sense to include the very phrase “principle of subsidiarity” in the text of the Constitution of Ukraine. Moreover, the principle of subsidiarity is reproduced in the constitutional provisions indirectly, and at the current stage it is more expedient to focus on its implementation as fully as possible, taking into account the martial law regime.

However, there is a positive trend, according to which the phrase “principle of subsidiarity” is gradually “appearing” in the normative thesaurus more and more often. For example, in 2021 it happened more than once.

One of the examples can be the Decree of the President of Ukraine dated September 7, 2021 “On the National Strategy for Promoting the Development of Civil Society in Ukraine for 2021–2026”. In this document, it was assumed that “strategic tasks are:... involvement of civil society institutions in the assessment, taking into account the principle of subsidiarity of needs in socially significant services, in particular social, publicizing information about its results and planned expenditures”. Thus, the emphasis was placed on the fact that this principle cannot be implemented solely by the efforts of public authorities, it is also necessary to involve the organized public.

Another example is the mention of this principle in the text of the Decree of the President of Ukraine dated September 27, 2021 “On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated August 20, 2021 “On the introduction of a national system of stability”. This principle was mentioned twice:

- “The introduction of a multi-level comprehensive national resilience system based on the national interests of Ukraine and taking into account international experience will contribute to the formation of the necessary capacities at the state, regional and local levels for the prevention and proper response of the state and society to a wide range of threats and rapid recovery after crisis situations”;

- “The national system of stability should be based on such principles as:... subsidiarity – involving the separation of powers and distribution of the responsibilities, in which key decisions regarding response to threats and crisis situations are made at the lowest possible level with coordination at the highest appropriate level”.

The trend continued in 2022. Thus, when amending the Law of Ukraine “On the Basics of State Regional Policy” in Article 3 “Principles of State Regional Policy» it was clarified that state regional policy is implemented on the basis of a number of principles, including the principle of “subsidiarity – the exercise of powers on the lowest level of management at which it is most effective”.

In addition, the principle of subsidiarity is mentioned in Ukrainian legal literature on international law, more precisely, on European law (not as often as in the municipal legal context, but still with some frequency). It is already mentioned in a slightly different sense.

Thus, as of today, a rather paradoxical situation has arisen, when in Ukraine there are allegedly two essentially different principles, but they are called the same.

To summarize, the difference in the meaning of these principles is as follows.

In the literature on international law, it is traditionally noted that this is one of the principles of European constitutionalism, which is used in relation, firstly, to the interaction between the bodies of the European Union and the state authorities of the member states of the European Union and, secondly, to the interaction between the state authorities and local self-government bodies. In the international law of Ukraine, the concept of «principle of subsidiarity» is used in the first sense in the context of European integration (see, for example, the Protocol on the Application of the Principles of Subsidiarity and Proportionality of October 2, 1997 to the Treaty on the Establishment of the European Community), and in constitutional law – in second meaning, i.e. in the context of decentralization of state power and municipal reform.

It is worth adding that the authors ignore the fact that the documents of the Council of Europe bodies also often refer to the principle of subsidiarity.

It is most often (statistically) mentioned in the context of the functioning of the European Court of Human Rights.

For example, in its latest decisions regarding Ukraine, the ECtHR mentioned this principle as follows:

- “The court considers, bearing in mind its subsidiary role, that the legal situation of the second and third applicants was different from the situation of the first applicant organization, and they cannot claim that they had expectations...” (paragraph 59 of the Judgement of the case “Transcarpathian Regional Union of Consumer Societies and Others v. Ukraine”);

- “The court understands the subsidiary nature of its role and recognizes that it should be careful when assuming the role of a court of first instance when deciding factual issues, if it is not inevitably required by the circumstances of a particular case. Nevertheless, he must conduct a “particularly thorough analysis”...” (paragraph 121 of the Judgement of the case “Lukashov v. Ukraine”);

- “... Given the subsidiary nature of the convention system, the ECtHR should not consider errors of factual or legal nature allegedly committed by a national court, except in cases and to the extent that they may violate the rights and freedoms guaranteed by the Convention, and when the assessment of national courts is clearly arbitrary...” (paragraph 30 of the Judgement of the case “Stetsov v. Ukraine”).

Less often, the principle of subsidiarity is mentioned in documents related to the functioning of such a body of the Council of Europe as the Congress of Local and Regional Councils.

In the Ukrainian literature on municipal law, the principle of subsidiarity was described quite succinctly and succinctly by P. M. Lyubchenko, noting that:

- “the essence of this principle is that the public authority should intervene only to the extent and within those limits, within which society and its group, ranging from individuals to the family, territorial communities and other larger groups, are unable to satisfy their diverse needs. Thus, in accordance with the principle of subsidiarity, it is allowed to transfer powers from a lower-level power to a higher-level power only to the extent that these powers can be better exercised at a higher level” [1, p. 119];

– “the principle of subsidiarity is the basis of the community model of local self-government, as it actually recognizes that the distribution of powers between state power and local self-government follows the «bottom-up» scheme. The priority here remains the right of the territorial community to decide which range of issues should be left to itself, and which should be transferred to the competence of state authorities” [1, p. 121].

It should be suggested to strive for terminological unification in doctrinal literature.

First, it will facilitate interdisciplinary research.

Secondly, it will provide an opportunity to get rid of the artificial “wall off” from the experience of the EU, and will be another confirmation in favor of Ukraine’s choice of the European vector of further state development.

References:

1. Любченко П. М. Муніципальне право України : підруч. Харків : Право, 2019. 512 с.

Key words: human rights, the constitutional status of the individual, implementation of decisions of the European Court of Human Rights, decisions of the European Court of Human Rights, subsidiarity, the principle of subsidiarity.

Ключові слова: права людини, конституційне становище особистості, виконання рішень Європейського суду з прав людини, постанови Європейського суду з прав людини, субсидіарність, принцип субсидіарності.

ВЕДЕНЄВ ДМИТРО ВАЛЕРІЙОВИЧ

*Міжвідомчий науково-дослідний центр з проблем боротьби
з організованою злочинністю при РНБО України,
головний науковий співробітник, доктор історичних наук, професор,
полковник запасу*

СЕМЕНЮК ОЛЕКСАНДР ГЕОРГІЙОВИЧ

*Міжвідомчий науково-дослідний центр з проблем боротьби
з організованою злочинністю при РНБО України,
перший заступник керівника, доктор юридичних наук,
полковник запасу*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗБУДОВИ ОРГАНІВ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ У ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАННЯХ УКРАЇНИ

«Доктрина інформаційної безпеки України» 2017 року [1] визначила стратегічні комунікації як «скоординоване і належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв’язків із громадськістю, військових зв’язків, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави». Станом на 2015 р. в Україні були відсутні офіційні документи із визначення

Третякова Тетяна Миколаївна

Соціально-психологічне осмислення явища емоцій 267

СЕКЦІЯ 7

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Терлецький Дмитро Сергійович

Справа Скрипки як уособлення ефективності конституційної
скарги в національному правопорядку. 270

Афанасєва Мар'яна Володимирівна

Мотивована оцінка судом аргументів учасників справи:
конвенційний та національний стандарт 274

Mishyna Natalia

Axiology of the implementation of European court of human rights'
judgements in Ukraine (subsidiarity). 276

**Веденєєв Дмитро Валерійович,
Семенюк Олександр Георгійович**

Організаційно-правові засади розбудови органів стратегічних
комунікацій у військових формуваннях України 279

Кулі-Іванченко Ксенія Костянтинівна

Україна як соціальна держава в умовах воєнного стану. 283

Бальцій Юрій Юрійович

Щодо обмеження прав людини в умовах надзвичайного стану. 285

Панасюк Віта Миколаївна

Особливості конституційного закріплення підстав,
меж та порядку обмеження конституційних прав
та їх співвідношення з дискримінацією. 288

Волкова Дарія Євгенівна

Роль релігійних організацій у реалізації права
на охорону здоров'я 290

Батан Юрій Дмитрович

Запобіжне призначення парламентського права
у контексті людиноцентризму. 292

Ігнатова Анастасія Сергіївна

Генезис поняття «національна меншина». 295

Козирь Дмитро Валерійович

Локальна демократія як загальноєвропейська цінність. 297

Павзюк Анатолій Анатолійович

Окремі проблеми використання е-технологій
при здійсненні народного волевиявлення 300